

Viken fylkeskommune
v/ Hege Arnesen

Oslo, 20. april 2020

Innspill til regional planstrategi i Viken fylkeskommune

Voksenopplæringsforbundet (Vofo) takker for muligheten til å gi innspill til regional planstrategi for Viken fylkeskommune. Vofo har hatt en intern høringsprosess og fått innspill fra Vofo Akershus, Vofo Buskerud og Vofo Østfold. Vi er kjent med at Vofo Østfold har sendt inn eget høringsinnspill og støtter dette.

Om Vofo

Voksenopplæringsforbundet (Vofo) er interesseorganisasjonen til de 14 offentlig godkjente studieforbundene i Norge. Studieforbundene er offentlig godkjente ideelle organisasjoner med voksenopplæring som hovedformål. Virksomheten er regulert i voksenopplæringsloven og studieforbundene bidrar til organisert opplæring i nær 500 frivillige og ideelle medlemsorganisasjoner over hele landet.

Studieforbundene arrangerer kurs og gir tilskudd til kursvirksomhet, kvalitetssiker og motiverer sektoren til å drive opplæring. Denne opplæring er viktig for den enkelte innbygger og bidrar med kompetansebygging innenfor en rekke samfunnsområder. Vofo og studieforbundene har regional forankring og har aktivitet i alle landets fylker.

Studievirksomheten er viktig for et sterkt og kompetent sivilsamfunn og lokalsamfunn, og bygger kompetanse bl.a. innenfor kultur, idrett og frivillighet, folkehelse, beredskap, integrering og inkludering i samfunnet. Virksomheten er bygget på demokratiske prinsipper og læringen er i stor grad interessebasert med lav terskel for deltakermedvirkning. Dette bidrar til aktiv samfunnsdeltakelse og levende lokalsamfunn. Studieforbundene er også viktige bidragsytere for kompetanse i arbeidslivet, med tilbud innenfor fagskole, fagopplæring, enkelte fag på universitets- og høyskolenivå, sertifiseringer og basiskompetanse m.m.

En nylig Fafo- rapport «[Studieforbundene som læringskatalysatorer](#)» slår fast at studieforbundene legger til rette for læring som trolig ikke ville ha funnet sted uten dette tilbudet. Forskningsrapporten viser også at de med lavest utdanning oppga at muligheten for å ta kurs der de kan bruke sin praktiske arbeidserfaring, gjorde læringsprosessen enklere og mer lystbetont. Flere beskrev seg selv som lite motivert da de tok sin grunnutdanning, men etter noen år med arbeidserfaring, ble det nye møtet med utdanningssystemet i større grad preget av motivasjon og mestring.

Sammen med partene i arbeidslivet er Vofo part i Nasjonalt Kompetansepolitisk råd og representerer frivillig og ideell sektor.

Hva er de tre viktigste utviklingsmulighetene vi har i Vikensamfunnet sett fra deres ståsted.

1. Kompetanseheving tilpasset nåværende og framtidig arbeidsliv. Skape trygge arbeidsplasser med ansatte som har riktig kompetanse på alle nivåer.
2. En sterk og kompetent frivillig sektor med høyt aktivitetsnivå, motvirke utenforskap og fremme inkludering. Et verdibasert kulturliv og videreføring av Vikens mangfoldige kulturarv.
3. Styrke regionale organisasjoner slik at de kan være demokratiskoler for lokalbefolkning og skape engasjement for demokratiske prosesser. Gi organisasjonene mulighet til å påvirke Viken med levende lokalsamfunn der folk trives og bidrar, og dermed bidrar til økt bolyst. Økt utnyttelsesgrad av offentlige bygg til beste for aktivitet og virksomhet i frivillige lag og foreninger.

På hvilken måte kan dere bidra til at utviklingen går i ønsket retning

Studieforbundene har en lang historie og erfaring med folkeopplysning/ opplæring i et spredt spekter og har kompetanse på opplæring for voksne i ulike livssituasjoner.

Studieforbundenes opplæring når ut til en bred kontaktflate i befolkningen. For demokratiet er det viktig med opplyste og engasjerte samfunnsborgere. Opplæring av frivillige medarbeidere og ledere er med på å bygge livskraftige lokalsamfunn. Opplæring i regi av frivillige organisasjoner bidrar til rekruttering, kompetanseheving og videreutvikling av frivilligheten og det frivillige kulturlivet, samt videreføring av immateriell kulturarv. Frivillige organisasjoner representerer en inkluderende læringsarena innenfor mangfold av fagområder, der vi når ut til en bred kontaktflate i befolkningen, og har kompetanse på opplæring for voksne i ulike livssituasjoner.

Vi ønsker sammen med studieforbundene og fylkeskommunen å samarbeide aktivt for å skape levende lokalsamfunn som fremmer deltakelse, integrering og bolyst gjennom mestring og læring. Vi ønsker å bidra til at befolkningen i fylket får bedre læringsmuligheter, både ikke-formell og formell kompetanse. Studieforbund kan også bidra til at voksne i Viken får fleksible tilbud om videregående opplæring jf. opplæringsloven § 4A-4.

Ved å dra nytte av Vofos samlede kompetanse i fylkeskommunens relevante regionale utvalg for samhandling, herunder regionalt kompetanseforum og forum for frivillige organisasjoner, og deltakelse i utforming av regionale planer på kompetanse- frivillighets- og kulturområde, vil viktig og mangfoldig kompetanse nå ut til store deler av befolkningen.

Vofu kan bidra til:

- Informasjonsformidling: Samle og formidle informasjon fra regionnivået hos frivillige organisasjoner til fylkeskommunen, videreformidle fylkeskommunale informasjon til våre medlemmer, formidle kunnskap og informasjon mellom egne medlemmer.
- Rådgivning: Kontaktpunkt for karriereveiledningssentrene og gi råd om tilbud i regi av studieforbund.
- Tilskuddsforvaltning: Forvalte fylkeskommunale tilskuddsordninger samt følge opp tilskuddsordningene.

- Iverksetting: Gjennomføre spesifiserte prosjekter for fylkeskommunen.
- Kompetanseutvikling og opplæring. Bidra med og samordne opplæring overfor tillitsvalgte, egne medlemmer og samfunnet.
- Medlemsservice: Fungere som en god veileder og serviceorgan overfor egne medlemmer. Generell info, juridisk og faglig ved å arrangere kurs og skape møteplasser.
- Interesseformidling: Ivareta medlemmenes interesse overfor fylkeskommune og samfunn.
- Felles arrangementer: Gjennomføre organisasjonsarrangementer av forskjellig type.

Hvem kan dere samarbeide med for å få dette til?

Et godt samarbeid med fylkeskommunen og Vofo/studieforbundene er viktig for livslang læring for befolkningen i Viken. Formålet vil være å samarbeide om samfunnsutvikling i regionen og understøtte mål som ligger i Viken fylkeskommunes planstrategi og nasjonale føringer innenfor opplæring, kompetanse, kultur og frivillighet.

Studieforbundene samarbeider med sine medlemsorganisasjoner, frivillige organisasjoner, og med arbeidslivet. Vi ser muligheten i samarbeidet med ulike sammenslutninger av frivillige organisasjoner, kompetansepolitiske og frivillighetspolitiske råd i fylkeskommunen, karrieresentre, kommuner, NAV, næringsliv og bibliotekene.

Vi ønsker derfor at fylkeskommunen skal legge til rette for at Vofo kan delta i relevante regionale utvalg for samhandling, herunder regionalt kompetanseforum og forum for frivillige organisasjoner, og for aktiv deltakelse i utforming av regionale planer på kompetanse- frivillighets- og kulturområdet.

Hvilke rammebetingelser må være til stede for at deres organisasjon kan utvikle disse mulighetene?

- For å kunne ha et aktivt folkeopplysningsarbeid med opplæring for det brede lag av Vikens innbyggere, er det viktig med tilskudd fra både stat, fylkeskommunen og kommuner.
- All form for opplæring er i seg selv kompetansehevende eller en motivasjon for dette. Derfor er det viktig med generelt tilskudd og tilskudd til tilrettelegging slik at alle grupper kan ta del i opplæringstilbud.
- Bindende skriftlig partnerskapsavtale
- Tillit fra både politikere og administrasjon
- Egnede steder for aktiviteter
- Kunnskap gjennom forskning og utviklingsarbeid.

Hvilke utfordringer ser dere for å lykkes med en bærekraftig samfunnsutvikling i Viken (økonomisk, sosialt- og miljømessig). Nevn de tre viktigste utfordringene

Være med å fremme og styrke livslang læring. Gi alle mennesker lik adgang til kunnskap og kompetanse og fremme den enkeltes menneskelige og åndelige utvikling, ivareta kulturarv og

kulturelle uttrykk og møte behovene i samfunns- og arbeidsliv. Skape tro på at alle mennesker kan lære. Studieforbundene legger til rette slik at utsatte grupper i samfunnet også får muligheter til opplæring. For eksempel norskopplæring for innvandrere, opplæring i forbindelse med rusrehabilitering, opplæring for mennesker som sliter med psykisk sykdom og ikke minst opplæring for mennesker som er utenfor arbeidslivet. Det er også viktig å øke den digitale kompetansen hos alle innbyggerne. Bruk av digitale løsninger kan gi bedre tilgang til opplæring og spare miljøet.

Ved hjelp av læring har frivilligheten en rolle som samfunnsbyggere. Opplæring er med som demokratibygger og opplæringen bidrar til lokal miljøutvikling. Studieforbundene er med å legge til rette for organisert opplæring som bidrar til inkludering og bekjemper utenforskap. Styrker kulturelt mangfold og økt deltakelse i kulturlivet.

Vi erfarer at det er ulikheter i innbyggernes muligheter til å delta i frivillige lag og organisasjoner. Å gi alle like muligheter er en stor utfordring. Det er også en fare for at organisasjonene blir «glemt» når virkemidler for å nå bærekraft-målene skal diskuteres og implementeres.

Studieforbundene bidrar med supplement til offentlig utdanningstilbud for voksne.

Det kan oppsummeres i tre punkter:

- 1) Bygge en bred samarbeidsplattform for kompetanse til hele befolkningen på alle livets områder og innenfor både arbeids- og samfunnsliv.
- 2) Stimulere lokale læringsfelleskap som bidrar til økt læringslyst, demokratibyggning, samfunnsdeltakelse og et mangfoldig frivillighets- og kulturliv.
- 3) Utnytte potensialet som studieforbundene har av opplæring for å bidra til inkludering og bekjemping av utenforskap.

I disse koronatider er det viktig å påpeke:

- For mange ledige og permitterte som en direkte konsekvens av Korona-krisen.
- For mange som ikke har den kompetansen arbeidslivet etterspør.
- Sivil sektor er viktig for utvikling av et bærekraftig samfunn både miljømessig, sosialt, økonomisk og distriktspolitisk. Korona-krisen virker også inn på frivillige og ideelle organisasjoner. Opplæring er viktig for å bygge kompetanse og styrke sektoren.
- For mange ledige og permitterte som en direkte konsekvens av Korona-krisen.
- For mange som ikke har den kompetansen arbeidslivet etterspør.

Hvordan kan dere bidra til å løse utfordringene?

- Studieforbundene vil legge til rette for gode læringsarenaer og lavterskeltilbud.
- Studieforbundene vil legge til rette for organisert opplæring i små og store lokalsamfunn.
- Studieforbundene ønsker å legge til rette for opplæring hvor enkeltmennesker kan påvirke egen livssituasjon.
- Studieforbundene hjelper de frivillige organisasjonene med å stimulere til pedagogisk arbeid med å lage gode kurs og studietilbud, samt å kvalitetssikre opplæringen.
- Bidra med livslang læring til den voksne befolkningen som både styrker den enkeltes muligheter for et godt liv, og sivilsamfunnet og arbeidslivet i Viken som helhet.
- Studieforbundene kan raskt tilpasse seg ekstraordinære situasjoner og legge til rette for opplæring som er viktig der og da. Dette gjelder ikke minst i disse koronatider, men også når arbeidsplasser legges ned.

- Studieforbundene og deres medlemmer har potensiale til å kunne være gode medspillere for å oppnå FN's og fylkeskommunens bærekraftmål. Særlig kan frivillige organisasjoner bidra innen bærekraftmålene for helse, inkludering, utdanning, utjevning av ulikheter, demokratiutvikling og samarbeid for å nå målene.

Hva må til for at vi må løse utfordringene?

- Viken fylkeskommune må anerkjenne at studieforbundene i Viken kan bidra med å gi bred kompetanseheving på mange områder. Det innebærer rammevilkår slik at studieforbundene kan opprettholde og videreutvikle et mangfoldig og utbredt læringstilbud til befolkningen i Viken.
- Det offentlige må spille på lag med frivillige organisasjoner og lag med reelle påvirkningsmuligheter.
- Studieforbundene må også i årene som kommer få økonomiske og forutsigbare rammebetingelser slik at de kan være med å styrke de frivillige organisasjonenes muligheter til fortsatt å drive organisert opplæring for alle mennesker. Dette er med å gi mennesker meningsfylte liv og bidrag tilbake til samfunnet.

Det presiseres at studieforbundene er ideelle organisasjoner som ikke har mål om å tjene penger, men er avhengig av å dekke de utgifter det er forbundet med å gi opplæring til innbyggerne.

Vofo og studieforbund ønsker å være et virkemiddel til at fylkeskommunens opplæringsmål kan nås til det beste for Vikens innbyggere

Med hilsen

Voksenopplæringsforbundet

Rune Foshaug

Generalsekretær

Cecilie Hänninen

Spesialrådgiver